

RESPUBLIKINIO KOMERCINIO ARBITRAŽO TEISMO REGLAMENTAS

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Reglamento taikymo sritis.

1. Šis Reglamentas yra parengtas remiantis Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymo nuostatomis ir patvirtintas Respublikinio komercinio arbitražo teismo (RKAT) 2017 01 02 nutarimo Nr.1 pagrindu.
2. RKAT Reglamentas taikomas ginčams, kurių nagrinėjimas ir išsprendimas šalių susitarimu yra perduodamas spręsti Respublikiniam komercinio arbitražo teismui, išskyrus ginčus, kurie pagal Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymą negali būti sprendžiami arbitražu.
3. RKAT Reglamentas yra laikomas arbitražinio susitarimo dalimi ir taikomas tiek, kiek jis neprieštarauja imperatyvioms įstatymų normoms, kurios reglamentuoja arbitražo procedūrą.
4. Oficiali RKAT kalba – lietuvių k.

2 straipsnis. Reglamente vartojamos sąvokos.

1. **Arbitras** – fizinis asmuo, paskirtas arba ginčo šalies, arba ginčo šalių susitarimu, arba šio Reglamento nustatyta tvarka ginčui spręsti.
2. **Arbitražinio nagrinėjimo vieta** – vieta, kurioje rengiami RKAT posėdžiai ir atliekami kiti komercinio ginčo nagrinėjimo veiksmai.
3. **Arbitražinis nagrinėjimas** – komercinio arbitražo procesas nuo ginčo nagrinėjimo RKAT pradžios iki RKAT sprendimo arba nutarties, kuria byla užbaigiama nepriėmus sprendimo iš esmės, įsiteisėjimo dienos.
4. **Arbitražinis susitarimas** – dviejų ar daugiau šalių susitarimas perduoti spręsti RKAT visus ar tam tikrus ginčus, kilusius ar galinčius kilti tarp jų dėl kokių nors konkrečių sutartinių ar kitokių teisinių santykių, kurie gali būti arbitražinio nagrinėjimo dalykas.
5. **Arbitražo teismas** – arbitras ar arbitrų kolegija, sprendžianti arbitražo bylą.
6. **Komercinis arbitražas** – komercinio ginčo sprendimo būdas, kai fiziniai ar juridiniai asmenys, remdamiesi savo susitarimu, tarpusavio ginčui spręsti kreipiasi ar įsipareigoja kreiptis ne į teismą, o į savo susitarimu arba šio Reglamento nustatyta tvarka paskirtą arbitrą (arbitrus), kuris (kurie) priima arbitražo teismo sprendimą, privalomą ginčo šalims.
7. **Komercinis ginčas** – bet koks šalių nesutarimas dėl fakto ar (ir) teisės klausimų, kilęs iš sutartinių ar nesutartinių teisinių santykių, įskaitant prekių tiekimą ar paslaugų teikimą, distribuciją, komercinį atstovavimą, faktoringą, nuomą, rangą, konsultavimą, inžinerines paslaugas, licencijavimą, investavimą, finansavimą, bankinę veiklą, draudimą, koncesiją, jungtinės veiklos kūrimą ir vykdymą, bet kokią kitokią pramonės ar verslo kooperaciją, žalos, padarytos pažeidus konkurencijos teisės normas, atlyginimą, sutartis, sudarytas viešųjų pirkimų pagrindu, prekių ar keleivių vežimą oru, jūra ir sausuma, bet tuo neapsiribojant.
8. **RKAT pirmininkas** – fizinis asmuo, RKAT statuto nustatyta tvarka paskirtas organizuoti šios institucijos veiklą ir atlikti jos administravimo bei šio įstatymo jam priskirtas funkcijas.

3 straipsnis. Arbitražo proceso principai.

1. Arbitražo teismas ir RKAT pirmininkas, sprenddami jų kompetencijai priskirtus klausimus, yra nepriklausomi, išskyrus Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymo numatytus atvejus.
2. Arbitražo procesas yra konfidencialus.
3. Arbitražo šalių procesinės teisės yra lygios.
4. Arbitražo šalys turi teisę laisvai disponuoti savo teisėmis.
5. Arbitražo procese laikomasi šalių autonomiškumo, rungimosi, ekonomiškumo, kooperacijos ir operatyvumo principų.

II SKYRIUS ARBITRAŽINIS SUSITARIMAS

4 straipsnis. Arbitražinio susitarimo forma.

1. Arbitražinis susitarimas gali būti įformintas kaip arbitražinė išlyga, įrašyta sutartyje, arba kaip šalių sudaryta atskira sutartis.
2. Arbitražinis susitarimas sudaromas raštu ir laikomas galiojančiu, jeigu:
 - 1) įformintas bendru šalių pasirašytu dokumentu; *arba*
 - 2) sudarytas šalims apsieičiant raštais (kurie gali būti siunčiami elektroninių ryšių galiniais įrenginiais, jeigu yra užtikrintas perduodamos informacijos vientisumas ir autentiškumas) ar kitais dokumentais, kuriuose fiksuojamas tokio susitarimo sudarymo faktas; *arba*
 - 3) sudarytas naudojantis elektroninių ryšių galiniais įrenginiais, jeigu yra užtikrintas perduodamos informacijos vientisumas ir autentiškumas ir juose esanti informacija yra prieinama toliau naudoti; *arba*
 - 4) šalys apsieičia ieškiniu ir atsiliepimu į ieškinį, kuriuose viena šalis tvirtina, o kita šalis neneigia, kad jos sudarė arbitražinį susitarimą; *arba*
 - 5) yra kitokių rašytinių įrodymų, kad šalys yra sudariusios ar pripažįsta arbitražinį susitarimą.
3. Nuoroda šalių sudarytoje sutartyje į dokumentą, kuriame yra arbitražinė išlyga, laikoma arbitražiniu susitarimu, jeigu ta sutartis ar tas dokumentas atitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytus formos reikalavimus.

5 straipsnis. Ginčai, kurie negali būti perduoti spręsti Arbitražo teismui.

1. Visi ginčai gali būti sprendžiami Arbitražo teisme, išskyrus šiame Reglamente bei Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymo nustatytas išimtis.
2. Arbitražo teismas negali spręsti ginčų, nagrinėtinų administracinių bylų teiseną, ir nagrinėti bylų, kurių nagrinėjimas priskirtas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo kompetencijai. Arbitražo teismui negali būti perduoti ginčai, kylantys iš šeimos teisinių santykių, ir ginčai dėl patentų, prekių ženklų ir dizaino registracijos. Arbitražo teismui negali būti perduoti ginčai, kylantys iš darbo ir vartojimo sutarčių, išskyrus atvejus, kai arbitražinis susitarimas buvo sudarytas po to, kai kilo ginčas.
3. Arbitražo teismui negali būti perduoti ginčai, jeigu viena iš šalių yra valstybės ar savivaldybės įmonė, taip pat valstybės ar savivaldybės įstaiga ar organizacija, išskyrus Lietuvos banką, jeigu dėl arbitražinio susitarimo nebuvo gautas išankstinis šios įmonės, įstaigos ar organizacijos steigėjo sutikimas.

III SKYRIUS ARBITRAŽO PROCESO DALYVIAI, ATSTOVAVIMAS

6 straipsnis. Šalys

1. Arbitražo procese šalimis – ieškovu arba atsakovu – gali būti fiziniai ir juridiniai asmenys.

7 straipsnis. Tretieji asmenys, pareiškiantys savarankiškus reikalavimus.

1. Tretieji asmenys, jeigu juos saisto arbitražinis susitarimas, turi teisę pareikšti savarankiškus reikalavimus dėl ginčo dalyko.
2. Tretieji asmenys, pareiškiantys savarankiškus reikalavimus dėl ginčo dalyko, turi visas ieškovo teises ir pareigas.

8 straipsnis. Tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų.

1. Tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų dėl ginčo dalyko, jeigu juos saisto arbitražinis susitarimas, gali įstoti į bylą ieškovo arba atsakovo pusėje. Jie gali būti įtraukiami dalyvauti byloje savo iniciatyva, taip pat motyvuotu šalių prašymu arba arbitro (arbitrų), nagrinėjančio ginčą, iniciatyva.
2. Tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų, jeigu juos saisto arbitražinis susitarimas, turi šalies procesines teises ir pareigas, išskyrus teisę pakeisti ieškinio pagrindą ir dalyką, padidinti arba sumažinti ieškinio reikalavimus, atsisakyti ieškinio, pripažinti ieškinį arba sudaryti taikos sutartį.
3. Pareiškime dėl įstojimo į procesą trečiuoju asmeniu, nepareiškiančiu savarankiškų reikalavimų, turi būti nurodytas įstojimo į procesą pagrindas bei kurios iš šalių pusėje siekiama įstoti.
4. Tretysis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, negali veikti procese prieš šalies, kurios pusėje jis dalyvauja, interesus.

9 straipsnis. Atstovavimas.

1. Asmenys gali vesti savo bylas patys arba per atstovus. Paties asmens dalyvavimas byloje neatima iš jo teisės turėti šioje byloje atstovą.
2. Tuo atveju, jeigu asmuo bylą veda per atstovą, jis turi pateikti įgaliojimus atstovauti patvirtinantį dokumentą.

IV SKYRIUS PROCESINIAI TERMINAI

10 straipsnis. Procesinių terminų skaičiavimas.

1. Procesiniai veiksmai atliekami RKAT pirmininko arba Arbitražo teismo nustatytais terminais.
2. Terminai procesiniams veiksams atlikti apibrėžiami tikslia kalendorine data arba nurodomas įvykis, kuris būtinai turi įvykti.
3. Metais, mėnesiais, savaitėmis ar dienomis skaičiuojama procesinio termino eiga prasideda rytojaus dieną nuo nulio valandų nulio minučių po tos kalendorinės datos arba to įvykio, kuriais apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita.
4. Metais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą paskutinių termino metų mėnesį ir dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulio minučių.
5. Mėnesiais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą termino paskutinio mėnesio dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulio minučių.
6. Jeigu metais ar mėnesiais skaičiuojamo termino pabaiga tenka tokiam mėnesiui, kuris atitinkamos dienos neturi, tai terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną.

7. Savaitėmis skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą paskutinės termino savaitės dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulis minučių.
8. Tais atvejais, kai paskutinė termino diena tenka ne darbo ar oficialios šventės dienai, termino pabaigos diena laikoma po jos einanti darbo diena.
9. Procesinis veiksmas, kuriam atlikti nustatytas terminas, turi būti atliekamas iki paskutinės termino dienos dvidešimt ketvirtos valandos nulis minučių.
10. Jeigu procesiniai dokumentai įteikti paštui iki paskutinės termino dienos dvidešimt ketvirtos valandos nulis minučių, terminas nelaikomas praleistu.

11 straipsnis. Procesinių terminų praleidimo pasekmės.

1. Teisė atlikti procesinius veiksmus išnyksta pasibaigus RKAT pirmininko ar Arbitražo teismo paskirtam jiems atlikti terminui. Procesiniai dokumentai, paduoti pasibaigus tam terminui, grąžinami juos padavusiems asmenims.
2. RKAT pirmininko ar Arbitražo teismo paskirti ir nepasibaigę procesiniai terminai gali būti pratęsimi rašytinio proceso tvarka.

12 straipsnis. Procesinių terminų atnaujinimas.

1. Asmenims, praleidusiems RKAT pirmininko ar Arbitražo teismo paskirtą terminą dėl priežasčių, kurios pripažįstamos svarbiomis, praleistas terminas gali būti atnaujinamas. RKAT pirmininkas ar Arbitražo teismas turi teisę atnaujinti praleistą terminą ir savo iniciatyva, kai iš turimos medžiagos matyti, kad terminas praleistas dėl svarbių priežasčių.
2. Paduodant prašymą dėl termino atnaujinimo, kartu turi būti atliekamas procesinis veiksmas (paduodamas procesinis dokumentas ar atliekami kiti veiksmai), kuriam atlikti praleistas terminas.
3. Prašymas dėl termino atnaujinimo turi būti motyvuotas. Prie prašymo turi būti pridedami įrodymai, pagrindžiantys praleisto termino atnaujinimo būtinumą.
4. Prašymas dėl praleisto termino atnaujinimo nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka.

V SKYRIUS ARBITRAŽO IŠLAIDOS

13 straipsnis. Arbitražo išlaidos ir jų mokėjimo tvarka.

1. Arbitražo išlaidas pagal šio Reglamento 1 priedą sudaro:
 - 1) registravimo mokestis;
 - 2) administravimo mokestis;
 - 3) kitos išlaidos, susijusios su išmokomis liudytojams, ekspertams, vertėjams ar kitiems specialistams, kurie dalyvauja procese.
2. Ieškovas, pateikdamas ieškinį RKAT, privalo sumokėti negrąžinamą šio Reglamento 1 priede nustatyto dydžio registravimo mokestį bei administravimo mokestį, kuris apskaičiuojamas atsižvelgiant į ieškinio (priešieškinio) sumą, ginčo pobūdį bei arbitrų skaičių.
3. Arbitražo išlaidos pagal šį Reglamentą mokamos į RKAT atsiskaitomąją sąskaitą ir laikomos tinkamai sumokėtomis nuo jų įskaitymo į RKAT banko sąskaitą momento.
4. Išlaidos, numatytos šio straipsnio 1 dalies 3 punkte, apmokamos šalies, kurios iniciatyva yra pateikiamas prašymas atlikti atitinkamą procesinį veiksmą. Jeigu nurodytus prašymus pareiškia abi šalys, išlaidas sumoka abi šalys lygiomis dalimis.
5. Jeigu ieškovas per RKAT pirmininko nurodytą terminą nesumoka arbitražo registravimo bei administravimo mokesčių, RKAT pirmininkas gali priimti nutartį neperduoti ieškinio Arbitražo teismui.
6. Šio straipsnio nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ir priešieškiniui.

14 straipsnis. Žyminio mokesčio sumokėjimo atidėjimas.

RKAT pirmininkas rašytinio proceso tvarka, atsižvelgdamas į asmenų turtinę padėtį, ne daugiau kaip 30 dienų laikotarpiui nuo nutarties priėmimo momento gali atidėti arbitražo administravimo mokesčio sumokėjimą. Prašymas atidėti arbitražo administravimo mokesčio mokėjimą turi būti motyvuotas. Prie prašymo turi būti pridedami įrodymai, įrodantys arbitražo administravimo mokesčio atidėjimo būtinumą.

15 straipsnis. Arbitražo išlaidų gražinimas ir priteisimas.

1. Arbitražo administravimo mokestis ar jo dalis RKAT pirmininko ar Arbitražo teismo nutartimi, atsižvelgiant į arbitražo proceso stadiją, kurios metu buvo atsisakyta ieškinio ar jis buvo atsiimtas, gali būti gražinamas jį sumokėjusiai šaliai tokia tvarka:

- 1) gražinami 100 procentų sumokėtos sumos, kai ieškovas atsisako ieškinio arba jį atsiima iki pranešimo apie gautą ieškinį atsakovui išsiuntimo dienos;
- 2) gražinami 75 procentai sumokėtos sumos, kai ieškovas atsisako ieškinio arba jį atsiima iki Arbitražo teismo sudarymo dienos;
- 3) gražinama nuo 25 iki 50 procentų sumokėtos sumos, kai arbitražinis nagrinėjimas nutraukiamas ar ieškinytis paliekamas nenagrinėtu vienu iš Reglamento 54 straipsnio 2 ir 4 dalyse išvardytų pagrindų;

2. Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, arbitražo išlaidos priteisiami iš antrosios šalies, jeigu šalių susitarimas nenumato ko kita. Jeigu ieškinytis patenkintas iš dalies, arbitražo mokesčiai paskirstomi šalims proporcingai patenkintų ir atmestų reikalavimų dydžiui. Šalims bylą baigus taikos sutartimi, arbitražo mokesčiai paskirstomi proporcingai patenkintų ir atmestų reikalavimų dydžiui, jeigu šalys taikos sutartyje neaptarė jų paskirstymo.

3. Šio straipsnio nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ir priešieškiniui.

VI SKYRIUS ARBITRAŽO TEISMO SUDARYMAS

16 straipsnis. Arbitrų skaičius.

1. Šalys turi teisę nustatyti arbitrų skaičių. Arbitrų skaičius turi būti nelyginis. Arbitražo teismo, sudaryto iš lyginio arbitrų skaičiaus, priimtas arbitražo teismo sprendimas dėl šios priežasties nelaikomas negaliojančiu.
2. Jeigu šalys nenustato arbitrų skaičiaus, bylai nagrinėti skiriamas vienas arbitras.

17 straipsnis. Arbitrų skyrimas.

1. Arbitru gali būti paskirtas bet kuris veiksnius fizinis asmuo, jeigu šalys nesusitaria kitaip. Visais atvejais reikalingas rašytinis asmens sutikimas būti arbitru.

2. Šalys gali savo nuožiūra susitarti dėl arbitro ar arbitrų skyrimo tvarkos, laikydamosi šio straipsnio 5 ir 6 dalių reikalavimų.

3. Jeigu šalys nesusitaria kitaip, tai:

- 1) kai arbitražo teismas sudaromas iš trijų arbitrų, kiekviena šalis skiria po vieną arbitrą, o šie abu skiria trečią arbitrą – arbitražo teismo pirmininką, apie kurį ne vėliau kaip per 3 darbo dienas pranešama RKAT pirmininkui.
- 2) kai arbitražo teismas sudaromas iš vieno arbitro ir šalys negali susitarti dėl jo paskyrimo, arbitrą bet kurios iš šalių prašymu paskiria RKAT pirmininkas;
- 3) kai ieškovas, pareikšdamas ieškinį, nepaskiria arbitro ir to nepadaro per 20 dienų nuo ieškinio pareiškimo dienos, arbitrą paskiria RKAT pirmininkas per 20 dienų nuo termino ieškovui paskirti arbitrą pabaigos;
- 4) kai atsakovas nepaskiria arbitro per 20 dienų nuo ieškinio gavimo dienos, arbitrą paskiria RKAT pirmininkas per 20 dienų nuo termino atsakovui paskirti arbitrą pabaigos;
- 5) kai šalių paskirti arbitrai per 20 dienų nuo jų paskyrimo nesusitarė dėl trečio arbitro skyrimo, šį arbitrą paskiria RKAT pirmininkas per 20 dienų nuo termino arbitrams paskirti trečiąjį arbitrą pabaigos;

4. Jeigu šalims susitarus dėl arbitrų skyrimo procedūros viena iš jų nesilaiko šio susitarimo, Arbitražo teismas sudaromas šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.
5. Kai arbitraže dalyvauja du ar daugiau ieškovo (procesinis bendrininkavimas), bendraieškiai, pareikšdami ieškinį arbitražo teismui, privalo pateikti rašytinį susitarimą dėl bendro arbitro paskyrimo. Jeigu pareikšdami ieškinį bendraieškiai arbitražo teismui nepateikė rašytinio susitarimo dėl bendro arbitro paskyrimo, šį susitarimą bendraieškiai turi pateikti arbitražo teismui per 20 dienų nuo ieškinio arbitražo teismui pareiškimo dienos. Jeigu per šį terminą bendraieškiai arbitro nepaskiria, arbitrą paskiria RKAT pirmininkas per 20 dienų nuo minėto termino pabaigos.
6. Kai arbitraže dalyvauja du ar daugiau atsakovo (procesinis bendrininkavimas), bendraatsakoviai turi pateikti rašytinį susitarimą paskirti bendrą arbitrą. Rašytinis susitarimas turi būti pateiktas arbitražo teismui per 20 dienų nuo ieškovo ar bendraieškių prašymo paskirti arbitrą gavimo dienos. Jeigu per šį terminą bendraatsakoviai nepaskiria arbitro, arbitrą paskiria RKAT pirmininkas per 20 dienų nuo minėto termino pabaigos.
7. RKAT pirmininkas, skirdamas arbitrą (arbitrus), turi atsižvelgti į ginčo esmę, šalių susitarimu arbitrai nustatytus reikalavimus, taip pat į aplinkybes, užtikrinančias arbitro (arbitrų) nepriklausomumą ir nešališkumą.
8. RKAT pirmininko priimti sprendimai, priskirti jo kompetencijai šiame straipsnyje numatytais atvejais yra galutiniai ir neskundžiami.

18 straipsnis. Arbitro nušalinimo pagrindai.

1. Asmuo, į kurį kreipiamasi dėl galimo jo skyrimo arbitru, prieš duodamas sutikimą būti arbitru, turi raštu pranešti šalims bei RKAT apie visas aplinkybes, galinčias kelti pagrįstą abejonių dėl jo nepriklausomumo ar nešališkumo. Pranešti apie šių aplinkybių buvimą arbitras privalo ir po paskyrimo ar arbitražinio nagrinėjimo metu, jeigu to nepadare anksčiau arba jeigu aplinkybės atsirado po paskyrimo ar arbitražinio nagrinėjimo metu.
2. Arbitras gali būti nušalintas tik tuo atveju, kai yra pagrįstų abejonių dėl jo nepriklausomumo ar nešališkumo arba kai jis neturi šalių susitarime aptartos kvalifikacijos.
3. Apie nušalinimą arbitrai, kurį šalis paskyrė pati arba kartu su kita šalimi, gali būti pareikšta tik dėl tokių aplinkybių, kurias šalis sužinojo po arbitro paskyrimo.

19 straipsnis. Arbitro nušalinimo tvarka.

1. Šalys gali susitarti dėl arbitro nušalinimo, sprendimo dėl arbitro nušalinimo apskundimo ir kitų su arbitro nušalinimo tvarka susijusių klausimų.
2. Kai nėra susitarta dėl arbitro nušalinimo tvarkos, šalis, norinti pareikšti arbitrai apie nušalinimą, turi per 15 dienų nuo to momento, kai sužinojo apie arbitražo teismo sudarymą, pranešti raštu Arbitražo teismui nušalinimo motyvus. Jeigu arbitras, kuriam pareikšta apie nušalinimą, nenusišalina pats arba kita šalis nesutinka su nušalinimu, šio arbitro nušalinimo klausimą sprendžia likę arbitražo teismo arbitrai. Kai Arbitražo teismą sudaro vienas arbitras arba kai nušalinimas pareikštas visiems arbitražo teismo arbitrams arba kai pats arbitras (patys arbitrai) per 3 darbo dienas nepriima nutarties dėl arbitro nusišalinimo (nušalinimo), arbitro (arbitrų) nušalinimo klausimą išsprendžia RKAT pirmininkas priimdamas nutartį dėl arbitro (arbitrų) nušalinimo.
3. Šalies prašymo dėl arbitro nušalinimo pateikimas nesustabdo bylos arbitražinio nagrinėjimo, nebent Arbitražo teismas nusprendžia kitaip.

20 straipsnis. Arbitro įgaliojimų nutraukimas.

1. Arbitras, *de jure* arba *de facto* negalintis atlikti savo funkcijų arba vilkinantis jų atlikimą be pateisinamų priežasčių, privalo atsistatydinti. Arbitro įgaliojimai pasibaigia jam atsistatydinus arba šalims susitarus dėl jo atstatydinimo. Kai arbitras nevykdo savo pareigos atsistatydinti arba kai šalys nesusitaria dėl jo atstatydinimo, bet kuri šalis gali kreiptis į RKAT pirmininką dėl atitinkamo klausimo išsprendimo. Šiuo atveju RKAT pirmininko sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

21 straipsnis. Kito arbitro paskyrimas.

1. Kai arbitro įgaliojimai pasibaigia pagal Reglamento 18 straipsnį arba kai arbitras pats atsistatydina dėl kitų priežasčių, taip pat kai arbitro įgaliojimai pasibaigia kitais pagrindais, kitas arbitras skiriamas tokia pat tvarka, kokia buvo paskirtas arbitras, kurio įgaliojimai pasibaigė.
2. Paskyrus kitą arbitrą, byla pradedama nagrinėti nuo pradžių, jeigu šalys nesusitaria kitaip.

VII SKYRIUS ARBITRAŽINIS NAGRINĖJIMAS

I. SKIRSNIS PROCESINIAI DOKUMENTAI

22 straipsnis. Ieškinio pateikimas.

1. Ieškovas inicijuodamas arbitražo procesą pateikia Respublikiniam komercinio arbitražo teismui ieškinį bei sumoka registravimo ir arbitražo administravimo mokestį.
2. Ieškinyje privalo būti nurodyta:
 - 1) šalių pavadinimai ar vardai ir pavardės, juridinių asmenų kodai ar asmens kodai, kontaktiniai duomenys: adresai, telefono, fakso numeriai, elektroninio pašto adresai;
 - 2) jeigu ieškovas bylą ves per atstovą, ieškovo atstovo vardas, pavardė, adresas, telefonas, faksas ir elektroninio pašto adresas.
 - 3) nuoroda į arbitražinį susitarimą ar susitarimą, iš kurio kilo ginčas;
 - 4) ieškinio suma;
 - 5) aplinkybės, kuriomis ieškovas grindžia savo reikalavimus (faktinis ieškinio pagrindas);
 - 6) įrodymai, patvirtinantys ieškovo išdėstytas aplinkybes;
 - 7) ieškovo reikalavimai (ieškinio dalykas);
 - 8) ieškovo pasiūlymas dėl arbitrų skaičiaus, jų skyrimo tvarkos, taip pat arbitras, kurį paskiria ieškovas ir jo kontaktiniai duomenys;
 - 9) arbitražo vieta, kalba ir taikytina materialinė teisė (jeigu tai nėra aptarta arbitražiniame susitarime).
3. Prie ieškinio turi būti pateikta:
 - 1) arbitražinis susitarimas ir (arba) sutartis, reguliuojanti santykius, dėl kurių kilo ginčas, arba jų tinkamai patvirtintos kopijos;
 - 2) visi dokumentai ir kiti rašytiniai įrodymai, kuriais grindžiamas ieškiny;
 - 3) rašytinis siūlomo kandidato (kandidatų) į arbitrus sutikimas būti arbitrų konkrečioje byloje (teikiamas tais atvejais, kai arbitru (arbitrais) siūlomi asmenys nėra įtraukti į RKAT rekomenduojamų arbitrų sąrašą);
 - 4) įrodymai, kad sumokėti registravimo bei administravimo mokesčiai.
4. Tuo atveju, jeigu ieškovo pateiktas ieškiny neatitinka šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų reikalavimų ir (arba) nesumokėtas arba netinkamai sumokėtas registravimo ir (arba) arbitražo administravimo mokestis, RKAT pirmininkas nustato ne ilgesnį kaip 30 dienų terminą ieškinio trūkumams pašalinti. Nustatytu terminu nepašalinus trūkumų, ieškiny paliekamas nenagrinėtu.
5. Ieškiny ir prie jo pridedami dokumentai, taip pat visi kiti reikalingi dokumentai, turi būti pateikiami Respublikiniam komercinio arbitražo teismui ta kalba, kurią susitarta vartoti arbitražo proceso metu. Pateikiama tiek dokumentų kopijų, kad po vieną tektų kitai ginčo šaliai, RKAT ir kiekvienam arbitrui. Šalims susitarus arbitražo procese vartoti kitą kalbą nei bet kuri oficiali RKAT kalba, šalys privalo pateikti dokumentų vertimą į vieną iš oficialių Respublikinio komercinio arbitražo teismo kalbų.

23 straipsnis. RKAT pirmininko veiksmai gavus ieškinį.

1. RKAT gavus ieškinį (priešieškinį), kuris atitinka šio Reglamento 22 straipsnio reikalavimus, ir dokumentą, įrodantį registravimo ir arbitražo administravimo rinkliavos sumokėjimą, RKAT pirmininkas priima nutartį ir išsiunčia kitai šaliai pranešimą dėl ginčo perdavimo arbitražui kartu su ieškiniu (priešieškiniu) ir nustato ne ilgesnį kaip 20 dienų terminą atsakovui informuoti RKAT apie pageidaujamą skirti arbitrų skaičių, arbitražo vietą ir kalbą (jei tai nebuvo aptarta arbitražiniame susitarime), informaciją ar ieškovo siūloma arbitro kandidatūra (kai šalys iš anksto buvo susitarusios, kad bylą nagrinės vienas arbitras) yra tinkama, siūlomas arbitro (arbitrų) kandidatūras (kai šalys iš anksto yra susitarusios, jog bylą nagrinės daugiau nei vienas arbitras).

2. Jeigu atsakovas nesutinka su ieškovo siūloma arbitro kandidatūra, kartu su atsakymu į RKAT pranešimą apie gautą ieškinį, atsakovas, privalo pateikti rašytinį siūlomo iš savo pusės kandidato į arbitrus sutikimą būti arbitru konkrečioje byloje. Rašytinis sutikimas nėra teikiamas, jei siūlomas arbitras yra įtrauktas į RKAT rekomenduojamų arbitrų sąrašą. Atsakovas turi teisę nurodyti, kad iš jo pusės arbitrą (arbitrus) savo nuožiūra paskirtų RKAT pirmininkas iš RKAT rekomenduojamų arbitrų sąrašo.

24 straipsnis. Atsiliepimas į ieškinį.

1. Pradėjus arbitražinį nagrinėjimą, RKAT pirmininkas priima nutartį ir nustato ne ilgesnį nei 30 dienų terminą atsakovui pateikti atsiliepimą į ieškinį, kuriame turi būti nurodytos aplinkybės ir įrodymai, kuriais jis grindžia savo nesutikimą su ieškiniu. Atsiliepimas į ieškinį siunčiamas Respublikiniam komercinio arbitražo teismui.
2. Atsiliepime į ieškinį turi būti nurodyta:
 - 1) sutinkama ar ne su pareikštu ieškiniu;
 - 2) nesutikimo motyvai;
 - 3) įrodymai, kuriais yra grindžiami nesutikimo motyvai;
 - 4) jeigu atsakovas bylą ves per atstovą, ieškovo atstovo vardas, pavardė, adresas, telefonas, faksas ir elektroninio pašto adresas;
3. Prie atsiliepimo į ieškinį turi būti pridėti visi dokumentai ir kiti rašytiniai įrodymai, kuriais atsakovas remiasi gindamas savo poziciją, ir nurodyti kiti susiję įrodymai.
4. Atsiliepimas į ieškinį ir prie jo pridunami dokumentai turi būti pateikiami ta kalba, kuria yra vykdomas arbitražo procesas.
5. Arbitražo teismas turi teisę vėliau atsisakyti priimti įrodymus ir motyvus, kurie galėjo būti pateikti atsiliepime į ieškinį, jeigu mano, kad vėlesnis jų pateikimas užvilkins sprendimo priėmimą byloje.
6. Jeigu atsakovas be pateisinamos priežasties per nustatytą terminą nepateikia atsiliepimo į ieškinį, tai neužkerta kelio tolesniam bylos nagrinėjimui arbitražu.

25 straipsnis. Priešieškinis.

1. Atsakovas turi teisę kartu su atsiliepimu į ieškinį arba vietoj jo pareikšti ieškovui priešieškinį, kad jis būtų išnagrinėtas kartu su pradinio ieškiniu. Vėlesnis priešieškinio priėmimas yra galimas tik tuo atveju, jeigu tokio priėmimo būtinumas iškilo vėliau arba jeigu yra gautas priešingos šalies sutikimas, arba jeigu Arbitražo teismas mano, kad tai neužvilkins bylos nagrinėjimo.
2. Arbitražo teismas priima priešieškinį, jeigu:
 - 1) priešpriešiniu reikalavimu siekiama įskaityti pradinio ieškinio reikalavimą;
 - 2) patenkinus priešieškinį, bus visiškai ar iš dalies nebegalima patenkinti pradinio ieškinio;
 - 3) tarp priešieškinio ir pradinio ieškinio yra tarpusavio ryšys, ir juos kartu nagrinėjant bus galima greičiau ir teisingai išnagrinėti ginčus.
3. Reglamento nuostatos dėl ieškinio *mutatis mutandis* taikomos ir priešieškiniui.

26 straipsnis. Ieškinio ir atsiliepimo į ieškinį pakeitimai.

1. Jeigu šalys nesutaria kitaip, kiekviena šalis arbitražo proceso metu gali pakeisti ar papildyti savo ieškininius reikalavimus ar prieštaravimus dėl ieškinio, išskyrus atvejus, kai Arbitražo teismas pripažįsta, jog netikslinga leisti padaryti tokius pakeitimus ar pataisymus dėl nepagrįstai pavėluoto jų pateikimo.
2. Padidėjus ieškinio ar priešieškinio reikalavimams, reikalavimą pakeitusi šalis privalo sumokėti papildomus arbitražo mokesčius, apskaičiuotus šiame Reglamente nustatyta tvarka.
3. Sumažėjus ieškinio ar priešieškinio reikalavimams, sumokėtas arbitražo administravimo mokestis nemažinamas.

II SKIRSNIS

LAIKINOSIOS APSAUGOS PRIEMONĖS IR PRELIMINARIOS NUTARTYS

27 straipsnis. Laikinosios apsaugos priemonės.

1. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, bet kurios iš šalių prašymu Arbitražo teismas pranešęs kitoms šalims, gali nutartimi taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kurių tikslas – užtikrinti, kad šalies reikalavimai bus įvykdyti, taip pat užtikrinti įrodymus.
2. Šalis, siekianti, kad laikinosios apsaugos priemonės būtų taikomos iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios, teikia RKAT prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios.
3. Gavęs šio straipsnio 2 dalyje nurodytą šalies prašymą, RKAT pirmininkas ne vėliau kaip sekančią darbo dieną iš RKAT rekomenduojamų arbitrų sąrašo paskiria laikinąjį arbitražą, kuris spręs laikinųjų apsaugos priemonių klausimą. Laikinis arbitras ne vėliau kaip per 5 darbo dienų terminą, skaičiuotiną nuo Pranešimo apie pareiktą prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones išsiuntimo šaliai dienos, nutartimi išsprendžia laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą ir apie priimtą nutartį informuoja šalis.
4. Taikius laikinąsias apsaugos priemones iki ieškinio pateikimo RKAT momento, ieškovas privalo ne vėliau kaip per 14 dienų terminą nuo Nutarties apie laikinųjų apsaugos priemonių taikymą gavimo dienos, pateikti RKAT ieškinį.
5. Šio straipsnio 4 dalyje nustatytu terminu ieškovui nepareiškus ieškinio, laikinosios apsaugos priemonės yra panaikinamos.
6. Laikinosios apsaugos priemonės gali būti:
 - 1) draudimas šaliai dalyvauti tam tikruose sandoriuose ar atlikti tam tikrus veiksmus;
 - 2) šalies įpareigojimas saugoti su arbitražiniu nagrinėjimu susijusį turtą, pateikti piniginių užstatą, banko ar draudimo garantiją;
 - 3) šalies įpareigojimas užtikrinti įrodymus, kurie gali būti reikšmingi arbitražiniam nagrinėjimui.
7. Šalis, prašanti Arbitražo teismo taikyti šio straipsnio 6 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytas laikinąsias apsaugos priemones, turi įrodyti, kad:
 - 1) jos ieškinio reikalavimai yra tikėtina pagrįsti; šio tikėtinumo nustatymas nelemia arbitražo teismo teisės vėliau arbitražinio nagrinėjimo metu priimti kitokį sprendimą ar nutartį;
 - 2) nesiėmus šių priemonių, arbitražo teismo sprendimo įvykdymas gali iš esmės pasunkėti arba pasidaryti nebeįmanomas;
 - 3) laikinosios apsaugos priemonės yra ekonomiškos ir proporcingos jų siekiamam tikslui.
8. Šalis, prašanti arbitražo teismo taikyti šio straipsnio 6 dalies 3 punkte nurodytas laikinąsias apsaugos priemones, turi įrodyti, kad:
 - 1) prašomi užtikrinti įrodymai gali būti reikšmingi bylai;
 - 2) yra reali grėsmė, kad nesiėmus laikinųjų apsaugos priemonių prašomi užtikrinti įrodymai kitos šalies bus sunaikinti ar sugadinti taip, kad jų negalima bus panaudoti arbitražinio nagrinėjimo metu.
9. Arbitražo teismas gali įpareigoti šalį skubiai pranešti apie aplinkybių, kurių pagrindu buvo išspręstas klausimas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, esminį pasikeitimą.

28 straipsnis. Preliminarios nutartys.

1. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, šalis gali prašyti Arbitražo teismo taikyti laikinąsias apsaugos priemones nepranešus kitai šaliai, pateikdama prašymą priimti preliminarią nutartį, įpareigojančią atitinkamą šalį prašymo dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo nagrinėjimo metu nesiimti jokių veiksmų, galinčių pakenkti laikinųjų apsaugos priemonių taikymui.
2. Prašanti Arbitražo teismo priimti preliminarią nutartį šalis turi įrodyti, kad:
 - 1) pranešimas kitai šaliai apie prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo gali iš esmės pakenkti tų priemonių tikslams;

- 2) yra LR Komercinio arbitražo įstatymo 20 straipsnio 3 dalies 1 ir 3 punktuose nurodyti pagrindai.
3. Prašanti Arbitražo teismo priimti preliminarią nutartį šalis privalo atskleisti arbitražo teismui visas aplinkybes, kurios gali būti reikšmingos šiam prašymui nagrinėti. Šią pareigą ši šalis turi visą preliminarios nutarties galiojimo laikotarpį.
4. Priėmęs preliminarią nutartį, arbitražo teismas privalo nedelsdamas LR Komercinio arbitražo įstatymo 6 straipsnyje nustatyta tvarka įteikti visoms šalims prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, prašymą priimti preliminarią nutartį, pačią preliminarią nutartį ir (jeigu yra) bet kokią preliminarią nutartį prašiusios priimti šalies ir arbitražo teismo susirašinėjimo medžiagą (įskaitant informaciją apie žodinį prašymo priimti preliminarią nutartį nagrinėjimą, jeigu šis nagrinėjimas buvo).
5. Arbitražo teismas privalo kuo operatyviau suteikti galimybę šaliam, dėl kurios yra priimta preliminari nutartis, būti išklaustyti ir išnagrinėti šios šalies prieštaravimus dėl preliminarios nutarties priėmimo.
6. Preliminari nutartis galioja 20 dienų nuo jos priėmimo. Šiuo laikotarpiu Arbitražo teismas, išklauses šalį, dėl kurios yra priimta preliminari nutartis, ir išnagrinėjęs šios šalies prieštaravimus, jeigu jie pateikti, gali taikyti atitinkamas laikinas apsaugos priemones.
7. Preliminari nutartis yra privaloma šalims, tačiau nėra vykdytinas dokumentas.

29 straipsnis. Nutarčių dėl laikinųjų apsaugos priemonių pakeitimas ir panaikinimas ir preliminarių nutarčių panaikinimas.

Arbitražo teismas šalies prašymu, o išimtiniais atvejais – pranešęs visoms šalims savo iniciatyva gali pakeisti, panaikinti nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių ar panaikinti preliminarią nutartį.

30 straipsnis. Nuostolių, galimų dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo ar preliminarios nutarties priėmimo, atlyginimo užtikrinimas.

1. Arbitražo teismas gali įpareigoti prašančią taikyti laikinas apsaugos priemones šalį pateikti kitos šalies nuostolių, galinčių atsirasti dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, atlyginimo užtikrinimą.

31 straipsnis. Nuostolių, galimų dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo ar preliminarios nutarties priėmimo, atlyginimas.

1. Prašiusi taikyti laikinas apsaugos priemones ar priimti preliminarią nutartį šalis atsako už nuostolius, atsiradusius dėl šių priemonių taikymo ar preliminarios nutarties priėmimo, jeigu vėliau arbitražinio nagrinėjimo metu nustatoma, kad taikytos priemonės ar preliminari nutartis yra nepagrįstos.
2. Šalies prašymu arbitražo teismas galutiniu sprendimu gali įpareigoti šalį, kurios prašymu buvo pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės, atlyginti nuostolius, atsiradusius dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo.

32 straipsnis. Nutarčių dėl laikinųjų apsaugos priemonių vykdymas.

1. Arbitražo teismo nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo yra vykdytinas dokumentas.
2. Jeigu nevykdoma Arbitražo teismo nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, remiantis LR Komercinio arbitražo įstatymo nustatyta tvarka, Vilniaus apygardos teismas šalies prašymu Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka išduoda vykdomąjį raštą.

III SKIRSNIS ARBITRAŽINIS NAGRINĖJIMAS

33 straipsnis. Šalių lygiateisiškumas.

Ginčo šalių procesinės teisės Arbitražo teisme yra lygios. Kiekvienai iš jų turi būti sudarytos vienodos galimybės pagrįsti savo reikalavimus ar prieštaravimus.

34 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo vieta.

1. Šalys gali susitarti dėl arbitražinio nagrinėjimo vietos. Šalims nesusitarus, arbitražinio nagrinėjimo vietą nustato RKAT, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes ir į patogumą šalims.
2. Nepaisydamas šio straipsnio 1 dalies nuostatų, Arbitražo teismas gali, jeigu šalys nesusitaria kitaip, susirinkti bet kurioje vietoje, kurią laiko tinkama konsultuotis arbitrams, kurioje galima išklaudyti liudytojus, ekspertus ar šalis, apžiūrėti dokumentus, prekes ar kitokį turtą.

35 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo pradžia.

Jeigu šalys nesusitaria kitaip, laikoma, kad arbitražinis nagrinėjimas pradėtas tą dieną, kurią atsakovas gavo prašymą dėl arbitražo pradžios arba ieškinį.

36 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo kalba.

1. Jeigu šalys nesusitaria kitaip, kalbą, kuria bus vartojamos arbitražinio nagrinėjimo metu, nustato RKAT. Jeigu šalys nesusitarė dėl arbitražinio nagrinėjimo kalbos, tol, kol arbitražo teismas nustatys arbitražinio nagrinėjimo kalbą, arbitražinio nagrinėjimo kalba laikoma kalba, kuria sudarytas arbitražinis susitarimas.
2. Arbitražinio nagrinėjimo kalba pateikiami arbitražo teismui visi rašytiniai šalių dokumentai, vyksta arbitražinis nagrinėjimas, surašomi arbitražo teismo ir nuolatinės arbitražo institucijos sprendimai, nutartys arba kiti arbitražo teismo priimti dokumentai, jeigu šalių susitarime ar arbitražo teismo nutartyje nenustatyta kitaip.
3. Arbitražo teismas bet kada arbitražinio nagrinėjimo metu gali nustatyti kitą arbitražinio nagrinėjimo kalbą, jeigu dėl to nebus pažeista šalių teisė būti išklaustytiems.

37 straipsnis. Įrodymai ir įrodinėjimo pareiga.

1. Jeigu šalys nesusitarė kitaip ar kitaip nereikalaujama pagal ginčui taikytiną teisę, kiekviena šalis turi įrodyti aplinkybes, kuriomis ji grindžia savo reikalavimus ar atsikirtimus.
2. Arbitražinio nagrinėjimo metu Arbitražo teismas gali pareikalauti, kad šalys pateiktų dokumentus ar kitus įrodymus, susijusius su nagrinėjama byla.
3. Arbitražo teismas turi teisę atsisakyti priimti įrodymus, kurie arbitražinio nagrinėjimo metu galėjo būti pateikti anksčiau ir kurių pateikimas vilkins arbitražinį nagrinėjimą.
4. Jeigu šalys nesusitaria kitaip, jokie įrodymai arbitražo teismui nėra privalomi.
5. Jeigu šalys nesusitaria dėl arbitražiniam nagrinėjimui taikytinų įrodinėjimo taisyklių, jas nustato Arbitražo teismas. Iki arbitražiniam nagrinėjimui taikytinų įrodinėjimo taisyklių nustatymo įrodymams rinkti ir įrodinėjimo pareigai paskirstyti taikomos šio LR Komercinio arbitražo įstatymo nuostatos.
6. Jeigu šalis nepateikia Arbitražo teismui prašomų įrodymų, Arbitražo teismas gali priimti sprendimą remdamasis turimais įrodymais ar išimtiniais atvejais įrodymo nepateikimo faktą vertinti šio įrodymo nepateikusios šalies nenaudai.
7. Arbitražo teismas turi teisę nustatyti bet kokių įrodymų leistinumą, pakankamumą ir ryšį su byla.

38 straipsnis. Žodinis ir rašytinis bylos nagrinėjimas.

1. Jeigu šalys nesusitarė dėl arbitražinio nagrinėjimo formos, Arbitražo teismas nusprendžia dėl arbitražinio nagrinėjimo formos. Arbitražinis nagrinėjimas gali vykti žodine, rašytine ar kita tvarka. Jeigu šalys susitarė, kad byla bus nagrinėjama šalims tiesiogiai nedalyvaujant, Arbitražo teismas bet kada arbitražinio nagrinėjimo metu turi pereiti prie jos nagrinėjimo žodžiu, kai to reikalauja kuri nors ginčo šalis.
2. Apie visus arbitražo teismo posėdžius šalims turi būti pranešta iš anksto per protingą laiką.
3. Visi įrodymai, dokumentai ar kita informacija, kuriuos viena šalis pateikia arbitražo teismui, turi būti perduoti kitai šaliai. Šalims taip pat turi būti perduoti įrodymai, dokumentai ar kita informacija, kuriuos gavo Arbitražo teismas.

39 straipsnis. Šalies nedalyvavimas.

Jeigu šalys nesusitarė kitaip, kai šalis be pateisinamos priežasties nepateikia privalomo procesinio dokumento ar nedalyvauja Arbitražo teismo posėdyje, Arbitražo teismas turi teisę tęsti arbitražinį nagrinėjimą ir priimti Arbitražo teismo sprendimą pagal byloje esančius įrodymus arba priimti LR Komercinio arbitražo įstatymo 49 straipsnyje nurodytus procesinius sprendimus.

40 straipsnis. Liudytojai ir ekspertai.

1. Arbitražo teismas nustato liudytojų ir ekspertų apklausos laiką, vietą ir būdą.
2. Jeigu kviečiami liudytojai neatvyksta ar atvykę atsisako duoti parodymus, Arbitražo teismas gali prašančiai apklausti liudytojus šaliai leisti per Arbitražo teismo nustatytą terminą kreiptis į Vilniaus apygardos teismą su prašymu apklausti liudytojus Civilinio proceso kodekso ir LR Komercinio arbitražo įstatymo nustatyta tvarka. Liudytojų apklausai Vilniaus apygardos teisme *mutatis mutandis* taikomos Civilinio proceso kodekso II dalies XIII skyriaus devintojo skirsnio nuostatos. Liudytojų apklausos teisme laikotarpiu Arbitražo teismas gali sustabdyti arbitražinį nagrinėjimą ar jį atidėti.
3. Jeigu šalys nesusitaria kitaip, Arbitražo teismas gali:
 - 1) paskirti vieną ar kelis ekspertus išvadoms konkrečiais Arbitražo teismo pateiktais klausimais pateikti;
 - 2) pareikalauti, kad šalis pateiktų ekspertui bet kokią su byla susijusią informaciją, pristatytą arba sudarytą sąlygas apžiūrėti su byla susijusius įrodymus.
4. Jeigu šalys nesusitarė kitaip ir kuri nors šalis reikalauja arba taip nusprendžia Arbitražo teismas, posėdyje privalo dalyvauti ekspertas ir pateikti savo išvadas bei atsakyti į šalių ar arbitražo teismo jam pateiktus klausimus.
5. Šalys turi teisę prašyti Arbitražo teismo apklausti jų liudytojus.

41 straipsnis. Arbitražo bylų sujungimas.

Arbitražo bylos gali būti sujungtos šalių susitarimu.

42 straipsnis. Teismo pagalba įrodymams rinkti.

Arbitražo teismas ar šalis Arbitražo teismo pritarimu turi teisę kreiptis į Vilniaus apygardos teismą ir prašyti padėti surinkti įrodymus. Įrodymams rinkti teisme *mutatis mutandis* taikomos Civilinio proceso kodekso II dalies XIII skyriaus devintojo skirsnio nuostatos. Arbitrai ir šalys turi teisę dalyvauti bet kuriame pagal šiame straipsnyje numatytą prašymą vykstančiame Vilniaus apygardos teismo posėdyje ir užduoti klausimų, teikti paaiškinimus žodžiu ar raštu ir naudotis kitomis įrodymams surinkti reikalingomis procesinėmis teisėmis.

VIII SKYRIUS

NUTARČIŲ, SPRENDIMŲ PRIĖMIMAS, ARBITRAŽO BYLOS UŽBAIGIMAS NEPRIĖMUS SPRENDIMO IŠ ESMĖS, ARBITRAŽO TEISMO SPRENDIMO PANAIKINIMAS

43 straipsnis. Ginčui taikytina materialinė teisė.

1. Arbitražo teismas sprendžia ginčus vadovaudamasis šalių pasirinkta teise, taikytina ginčui.
2. Jeigu šalys dėl taikytinos teisės nesusitarė, Arbitražo teismas taiko teisę, kuri, Arbitražo teismo pagrįsta nuomone, yra taikytina konkrečiam ginčui spręsti.

44 straipsnis. Iš kelių arbitrų sudaryto arbitražo teismo sprendimo priėmimas.

1. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, Arbitražo teismo sprendimas priimamas arbitrų balsų dauguma. Kai Arbitražo teismo sprendimui priimti nėra balsų daugumos arba arbitrų balsai pasiskirsto po lygiai, lemia Arbitražo teismo pirmininko balsas.
2. Neatsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies nuostatas, procedūrinius arbitražinio nagrinėjimo klausimus gali vienasmeniškai išspręsti Arbitražo teismo pirmininkas, jeigu jį tam įgalioja šalys arba visi kiti šio Arbitražo teismo arbitrai.
3. Tai, kad be pateisinamos priežasties arbitras vengia dalyvauti Arbitražo teismui nagrinėjant ginčą, neužkerta kelio likusiems arbitražo teismo arbitrams priimti teisėtą sprendimą.

45 straipsnis. Arbitražo teismo sprendimo įsiteisėjimas ir vykdymas.

1. Arbitražo teismo sprendimas laikomas priimtu nuo Arbitražo teismo sprendime nurodytos datos.
2. Arbitražo teismo sprendimas įsiteisėja nuo priėmimo momento ir šalių turi būti vykdomas.
3. Įsiteisėjus arbitražo teismo sprendimui, tos pačios ginčo šalys netenka teisės pareikšti ieškinį dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu.
4. Arbitražo teismo sprendimas yra vykdytinas dokumentas, vykdomas nuo jo įsiteisėjimo Lietuvos Respublikos Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

46 straipsnis. Arbitražo teismo sprendimų rūšys.

1. Arbitražo teismas dėl ginčo esmės gali priimti galutinį sprendimą, dalinį sprendimą, papildomą sprendimą.
2. Procesiniais klausimais Arbitražo teismas turi teisę priimti nutartis.

47 straipsnis. Galutinis arbitražo teismo sprendimas.

Galutiniu Arbitražo teismo sprendimu ginčas išsprendžiamas visiškai.

48 straipsnis. Dalinis arbitražo teismo sprendimas.

1. Daliniu Arbitražo teismo sprendimu išsprendžiama tik dalis ginčo.
2. Dalinis Arbitražo teismo sprendimas yra galutinis sprendimas tik dėl ginčo dalies, kuri išspręsta visiškai.
3. Dalinis Arbitražo teismo sprendimas gali būti priimamas:
 - 1) dėl Arbitražo teismo kompetencijos nagrinėti ginčą (LR KAI 19 straipsnis);
 - 2) dėl savarankiškų reikalavimų, kylančių iš materialinių teisinių santykių;
 - 3) kitais šalių ar Arbitražo teismo numatytais atvejais.

49 straipsnis. Papildomas arbitražo teismo sprendimas. Arbitražo teismo sprendimo tikslinimas ir aiškinimas.

1. Papildomu Arbitražo teismo sprendimu išsprendžiami reikalavimai, kurie buvo pareikšti arbitražinio nagrinėjimo metu, tačiau nebuvo išspręsti priimtu Arbitražo teismo sprendimu. Papildomu sprendimu taip pat gali būti tikslinamas ar aiškinamas Arbitražo teismo sprendimas, kai būtina:
 - 1) ištaisyti Arbitražo teismo sprendime rašybos, aritmetines ar kitas panašaus pobūdžio klaidas;
 - 2) išaiškinti Arbitražo teismo sprendimo rezoliucinę dalį ar jos punktą;
 - 3) išspręsti arbitražo išlaidų paskirstymo klausimą.
2. Papildomas Arbitražo teismo sprendimas gali būti priimamas Arbitražo teismo iniciatyva arba suinteresuotos šalies prašymu. Arbitražo teismas savo iniciatyva gali priimti papildomą sprendimą per 30 dienų nuo galutinio arbitražo teismo sprendimo priėmimo. Prašymą priimti papildomą Arbitražo teismo sprendimą suinteresuota šalis turi teisę pateikti ne vėliau kaip per 30 dienų nuo Arbitražo teismo sprendimo gavimo dienos.
3. Papildomas Arbitražo teismo sprendimas turi būti priimtas per 30 dienų nuo suinteresuotos šalies prašymo priimti šį sprendimą gavimo. Papildomas sprendimas yra sudedamoji Arbitražo teismo sprendimo dalis ir jam taikomos LR KAI 46 straipsnio nuostatos.
4. Arbitražo teismas turi teisę pratęsti arba atnaujinti šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytus terminus.
5. Papildomu sprendimu negali būti keičiama Arbitražo teismo sprendimo esmė.

50 straipsnis. Arbitražo teismo sprendimo forma ir turinys.

1. Arbitražo teismo sprendimas turi būti rašytinis ir pasirašytas arbitrų ar arbitro. Arbitražo teismo sprendimas yra teisėtas, kai jį pasirašo dauguma arbitrų, taip pat nurodomos kitų arbitrų nepasirašymo priežastys. Arbitras arba arbitrai, nesutinkantys su daugumos nuomone, turi teisę raštu išdėstyti savo atskirąją nuomonę, kuri pridedama prie arbitražo teismo sprendimo. Šalys gali susitarti, kad Arbitražo teismo pirmininkas gali pasirašyti sprendimą vienasmeniškai.
2. Arbitražo teismo sprendime turi būti nurodyti motyvai, kuriais remiantis jis priimtas, nebent šalys susitarė, kad nurodyti motyvus nebūtina, arba Arbitražo teismo sprendimas yra priimtas sutartomis sąlygomis pagal LR KAI 47 straipsnio 1 dalies 1 punktą.
3. Arbitražo teismo sprendime turi būti nurodyta jo priėmimo data ir vieta. Laikoma, kad arbitražo teismo sprendimas priimtas tą dieną ir toje vietoje, kuri nurodyta arbitražo teismo sprendime.
4. Kiekvienai šaliai turi būti įteikta po vieną pasirašytą Arbitražo teismo sprendimo egzempliorių.

51 straipsnis. Arbitražo teismo nutartys.

1. Dėl klausimų, kuriais ginčas nėra išsprendžiamas iš esmės, išsprendimo Arbitražo teismas priima nutartis.
2. Nutartys dėl procesinių klausimų išsprendžiamos arbitrų balsų dauguma. Jeigu bylą nagrinėjantys arbitrai buvo pavedę tam tikrus klausimus spręsti pirmininkaujantiui arbitrai, pastarasis nutartis priima vienasmeniškai.
3. Nutartyje privalo būti nurodyta:
 - 1) nutarties priėmimo laikas ir vieta;
 - 2) arbitro ar arbitrų vardas ir pavardė;
 - 3) dalyvaujantys byloje asmenys ir ginčo dalykas;
 - 4) klausimas, kuriuo priimama nutartis;
 - 5) motyvai, kuriais vadovaudamasis Arbitražo teismas padarė išvadas, ir įstatymai bei kiti teisės aktai, kuriais Arbitražo teismas rėmėsi;
 - 6) Arbitražo teismo nutarimas;
4. Arbitražo teismo nutartys įsiteisėja nuo priėmimo momento ir šalių turi būti vykdomos.

52 straipsnis. Taikus ginčo išsprendimas.

1. Šalys turi teisę pabaigti arbitražo bylą taikiai susitarimu. Šalių prašymu Arbitražo teismas turi teisę:
 - 1) Arbitražo teismo sprendimu patvirtinti šalių sudarytą taikos sutartį arba
 - 2) priimti nutartį nutraukti arbitražo bylą.
2. Arbitražo teismo sprendimas, kuriuo patvirtinta šalių sudaryta taikos sutartis, yra galutinis Arbitražo teismo sprendimas.

53 straipsnis. Sprendimas dėl arbitražo išlaidų.

1. Arbitražo išlaidas sudaro:
 - 1) arbitrų atlyginimai ir pagrįstos kitos jų patirtos išlaidos;
 - 2) RKAT ar kitos šalių susitarimų pagrindu atsiradusios ir pagrįstos išlaidos;
 - 3) šalių patirtos pagrįstos išlaidos.
2. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, Arbitražo teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, šalių elgesį, Arbitražo teismo sprendime turi paskirstyti arbitražo išlaidas šalims.
3. Kai byla baigiama bet kuriuo šiame Reglamente nurodytu pagrindu, Arbitražo teismas turi teisę savo iniciatyva išspręsti arbitražo išlaidų paskirstymo klausimą.

54 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo pabaiga.

1. Arbitražinis nagrinėjimas baigiamas galutiniu Arbitražo teismo sprendimu arba šio straipsnio 2 ir 4 dalyse nustatytais pagrindais priimta Arbitražo teismo nutartimi.
2. Arbitražo teismas priima nutartį nutraukti arbitražinį nagrinėjimą, kai:
 - 1) byla negali būti nagrinėjama arbitraže;
 - 2) yra įsiteisėjęs teismo sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;
 - 3) yra įsiteisėjęs Arbitražo teismo sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;
 - 4) ieškovas atsisakė ieškinio, nebent atsakovas prieštarauja dėl ieškinio atsisakymo ir arbitražo teismas pripažįsta atsakovo teisinį interesą galutinai išspręsti ginčą;
 - 5) šalys sudarė taikos sutartį arba Arbitražo teismas nusprendė pabaigti arbitražo procesą nutartimi šio Reglamento 52 str. nustatyta tvarka;
 - 6) fizinis asmuo, kuris buvo viena iš bylos šalių, mirė, o jo teisių perėmimas negalimas;
 - 7) juridinis asmuo, kuris buvo viena iš bylos šalių, likviduotas, o jo teisių perėmimas negalimas;
 - 8) nebeįmanoma nagrinėti arbitražo bylos ir ieškovas neturi teisės ateityje kreiptis į arbitražą dėl to paties ginčo išsprendimo.
3. Nutraukus arbitražinį nagrinėjimą, šalims neleidžiama pakartotinai kreiptis į arbitražą dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu.
4. Arbitražo teismas turi teisę priimti nutartį palikti prašymą dėl arbitražo pradžios arba ieškinį nenagrinėtą, kai:
 - 1) prašymą dėl arbitražo pradžios padavė arba ieškinį pareiškė neveiksnus fizinis asmuo;
 - 2) prašymą dėl arbitražo pradžios ieškovo vardu padavė arba ieškinį ieškovo vardu pareiškė neįgaliotas vesti arbitražo bylą asmuo;
 - 3) Arbitražo teisme nagrinėjamas ginčas tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;
 - 4) abi šalys, neprašiusios nagrinėti bylos joms nedalyvaujant, neatvyko be svarbių priežasčių;
 - 5) prašymą dėl arbitražo pradžios padavęs ar ieškinį pareiškęs asmuo nesumokėjo nustatytų arbitražo išlaidų;
 - 6) ieškovas nepareiškia ieškinio pagal šio Reglamento 22 str. reikalavimus;
 - 7) šalys, kurioms neiškelta bankroto byla, prašo ginčo nenagrinėti arbitraže remdamosi šio straipsnio 8 dalimi;
 - 8) Arbitražo teismas nusprendžia, kad tolesnis arbitražo bylos nagrinėjimas negalimas ar neįmanomas.
5. Prašymą dėl arbitražo pradžios arba ieškinį palikus nenagrinėtą, šalys nepraranda galimybės pakartotinai kreiptis į arbitražą dėl ginčo išsprendimo.
6. Arbitražo teismo nutartis įsiteisėja nuo priėmimo momento ir šalių turi būti vykdoma.
7. Bankroto bylos iškėlimas arbitražinio susitarimo šaliai ar kitos bankroto procedūros arbitražinio susitarimo šaliai taikymas nedaro įtakos arbitražo procesui, arbitražinio susitarimo galiojimui ir taikymui, galimybei ginčą spręsti arbitraže ir arbitražo teismo kompetencijai spręsti ginčą, išskyrus šio straipsnio 8 ir 9 dalyse nurodytas išimtis.
8. Įmonė, kuriai iškelta bankroto byla, negali sudaryti naujo arbitražinio susitarimo. Turtiniai reikalavimai arbitražinio susitarimo šaliai, kuriai iškelta bankroto byla, nagrinėjami bankroto bylą iškėlusiam teisme, kai to prašo visos arbitražinio susitarimo šalys, kurioms bankroto byla neiškelta.
9. Jeigu turtiniai reikalavimai arbitražinio susitarimo šaliai, kuriai iškelta bankroto byla, nagrinėjami arbitraže, Arbitražo teismas turi suteikti protingą laiko tarpą bankroto administratoriui susipažinti su arbitražo byla ir pasirengti jos nagrinėjimui, o ieškovas turi pranešti bankroto bylą nagrinėjančiam teismui apie arbitraže nagrinėjamus reikalavimus ir pateikti juos pagrindžiančius paaiškinimus ir įrodymų aprašą. Arbitražo teismas sprendimu nustato šalių tarpusavio reikalavimų dydį. Priėmus Arbitražo teismo sprendimą, bankroto bylą nagrinėjantis teismas patvirtina Arbitražo teismo sprendimu nustatytus šalių tarpusavio reikalavimus. Bankroto bylą nagrinėjantis teismas gali netvirtinti arbitraže nagrinėjamų kreditoriaus reikalavimų tol, kol bus priimtas tų reikalavimų dydį patvirtinantis Arbitražo teismo sprendimas, tačiau teismas patvirtina visus neginčijamus reikalavimus (neginčijamą jų dalį) Lietuvos Respublikos Įmonių bankroto įstatymo nustatyta tvarka.

10. Arbitražo teismo įgaliojimai pasibaigia priėmus galutinį Arbitražo teismo sprendimą (išskyrus šio Reglamento 49 ir LR KAI 50 straipsnio 6 dalyje numatytus atvejus), nutraukus arbitražo bylą ar palikus prašymą dėl arbitražo pradžios arba ieškinį nenagrinėtą.

55 straipsnis. Arbitražo teismo sprendimo panaikinimo pagrindai ir tvarka.

1. Arbitražo teismo sprendimas gali būti panaikintas, pateikus skundą Lietuvos apeliaciniam teismui šiame straipsnyje nustatytais pagrindais.
2. Lietuvos apeliacinis teismas, priėmęs skundą dėl priimto arbitražo teismo sprendimo, gali vienos iš šalių prašymu išimtiniais atvejais sustabdyti arbitražo teismo sprendimo vykdymą.
3. Lietuvos apeliacinis teismas gali panaikinti arbitražo teismo sprendimą, kai padavusi skundą šalis pateikia įrodymus, kad:
 - 1) viena iš arbitražinio susitarimo šalių pagal taikomus įstatymus buvo neveiksni arba arbitražinis susitarimas negalioja pagal šalių susitarimu taikomus įstatymus, o kai šalys dėl arbitražiniam susitarimui taikomų įstatymų nesusitarė, – pagal valstybės, kurioje buvo priimtas arbitražo teismo sprendimas, įstatymus, *arba*
 - 2) šaliai, prieš kurią norima remtis arbitražo teismo sprendimu, nebuvo reikiamai pranešta apie arbitro paskyrimą ar apie arbitražinį nagrinėjimą arba kitaip nebuvo sudaryta galimybė pateikti savo paaiškinimus; *arba*
 - 3) arbitražo teismo sprendimas buvo priimtas dėl ginčo ar ginčo dalies, kuri nebuvo perduota arbitražui. Jeigu galima atskirti ginčo dalį, kuri buvo perduota arbitražui, ta arbitražo teismo sprendimo dalis, kuria yra išspręsti arbitražui perduoti klausimai, gali būti pripažįstama ir vykdoma; *arba*
 - 4) arbitražo teismo sudėtis ar arbitražo procesas neatitiko šalių susitarimo ir (arba) LR KAI imperatyvių nuostatų; *arba*
 - 5) ginčas pagal Lietuvos Respublikos įstatymus negali būti perduotas arbitražui; *arba*
 - 6) arbitražo teismo sprendimas prieštarauja Lietuvos Respublikos viešajai tvarkai.
4. Lietuvos apeliacinis teismas atsisako priimti skundą, kuris paduotas praėjus vienam mėnesiui po arbitražo teismo sprendimo priėmimo, o kai skundas paduotas dėl LR KAI 45 straipsnyje numatyto papildomo sprendimo, – nuo tos dienos, kurią arbitražo teismas priėmė papildomą sprendimą.
5. LR KAI 50 straipsnio 6 dalyje numatyta Lietuvos apeliacinio teismo nutartis dėl bylos sustabdymo, taip pat nutartis dėl arbitražo teismo sprendimo panaikinimo ar atsisakymo panaikinti arbitražo teismo sprendimą gali būti skundžiama Lietuvos Aukščiausiam Teismui Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

IX SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

56 straipsnis. Reglamento pakeitimas ir galiojimas.

1. Šis Reglamentas RKAT gali būti bet kada pakeistas ar papildytas. Visi šio Reglamento pakeitimai ir papildymai neturi grįžtamosios galios.
2. Šis Reglamentas įsigalioja nuo 2017 metų sausio 2 dienos.

